

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης : 66/2015

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄
Συνεδρίαση της 18^{ης} Μαρτίου 2015**

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαρिताκη, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Το με αριθμ. πρωτ. Δ.Κ.Π./11485 ΕΞ 2014/15-9-2014 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας / Γενική Διεύθυνση Δημ.Περιουσίας και Εθνικών Κληρ/των / Δ/ση Κοινωφελών Περιουσιών του Υπουργείου Οικονομικών.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται εάν επιτρέπεται η χορήγηση υποτροφιών σε υποψηφίους προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, οι οποίοι παρακολουθούν προγράμματα σπουδών εξ αποστάσεως, και σε καταφατική περίπτωση τίθενται ερωτήματα αναφορικά με τις προϋποθέσεις και τα ποσά των χορηγουμένων υποτροφιών, όπως και για το εάν οι δικαιούχοι υποτροφίας έχουν δικαίωμα και σε «έξοδα μετακίνησης».

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Α' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ι. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα κατωτέρω:

1. Στο ως άνω έγγραφο της ερωτώσας Υπηρεσίας εκτίθενται τα εξής:

« Α. Ιστορικό

1. Η Δ/ση Κοινωφελών Περιουσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης με το σχετικό έγγραφό της (βλ. κατωτέρω υπό στοιχ. **1.2.**), έθεσε το ερώτημα αν το Ίδρυμα με την επωνυμία «Ίδρυμα Χρυσοστόμου Βογιατζή» νομιμοποιείται να χορηγήσει υποτροφία για παρακολούθηση εξ αποστάσεως προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή καθώς και για το ποσό που πρέπει να χορηγηθεί και για τα έξοδα μετάβασης λόγω συμμετοχής στις εξετάσεις.

2. Με το με αριθμ. Δ.Κ.Π. 1196824/ ΕΞ 2013/24-12-2013 έγγραφό μας προς το Γραφείο Κληροδοτημάτων του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων ζητήσαμε να μας γνωρίσουν τις απόψεις τους για το ζήτημα αυτό.

3. Το Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων με το με αριθμ. 67384/Η/2-5-2014 έγγραφο μας διαβίβασε σχετική αλληλογραφία που συνήψε με την Δ/ση Μεταπτυχιακών Σπουδών και Έρευνας, το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών & Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.) και την Δ/ση Κληροδοτημάτων του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, από την οποία προκύπτει ότι για το Ι.Κ.Υ. οι υποψήφιοι για χρηματοδότηση προγραμμάτων σπουδών εξ αποστάσεως δεν είναι επιλέξιμοι.

Επίσης ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. μας ενημέρωσε ότι για την αναγνώριση της ισοτιμίας ενός τίτλου σπουδών που έχει χορηγηθεί, από ομοταγές εκπαιδευτικό ίδρυμα Ανωτάτης Εκπαίδευσης της αλλοδαπής, μετά από παρακολούθηση προγράμματος σπουδών εξ αποστάσεως απαιτείται, επιπλέον των λοιπών προϋποθέσεων του Ν. 3328/2005, το πρόγραμμα:

- Να προσφέρεται αποκλειστικά από το Πανεπιστημιακό ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο και όχι από άλλο με οποιονδήποτε τρόπο συνεργαζόμενο με αυτό ίδρυμα,
- Να περιλαμβάνει μία τουλάχιστον δια ζώσης εξέταση,
- Να προσφέρεται και ως συμβατικό (taught) πρόγραμμα, με τα ίδια ποιοτικά κριτήρια (το κριτήριο αυτό δεν ισχύει για τα ιδρύματα που προσφέρουν αποκλειστικά εξ αποστάσεως σπουδές),
- Όλες οι αξιολογήσεις (εξετάσεις γραπτές ή προφορικές - assignments, thesis, dissertation κ.λ.π.) να γίνονται με την αποκλειστική ευθύνη του ιδρύματος και του διδακτικού του προσωπικού και όχι μέσω άλλου φορέα.

Β. 1. ... 2. ... 3. ... 4. Όσον αφορά τα ανώτατα όρια σπουδών των υποτροφιών που χορηγούνται από τα έσοδα κοινωφελών περιουσιών (σχετ. η με αριθμ. 101532/7308/Β0011/20-12-2012 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών) προκύπτει ότι αυτά είναι κατά πολύ υψηλότερα για σπουδές στο εξωτερικό από αυτά για σπουδές στο εσωτερικό.

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται εάν επιτρέπεται η χορήγηση υποτροφιών σε υποψηφίους προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, οι οποίοι παρακολουθούν προγράμματα σπουδών εξ αποστάσεως.

Σε περίπτωση δε καταφατικής απάντησης, τίθενται τα εξής ερωτήματα:

α) Εάν η δυνατότητα αυτή παρέχεται υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και ποιές είναι αυτές.

β) Εάν το ποσό της υποτροφίας για σπουδές εξ αποστάσεως σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού θα ανέρχεται στο ίδιο ύψος με εκείνο της υποτροφίας για τους φοιτούντες και διαμένοντες στην αλλοδαπή λόγω της φυσικής παρουσίας του υποτρόφου σε αυτή, γεγονός που δεν ισχύει στην περίπτωση των εξ αποστάσεως σπουδών ή θα εξομοιώνεται με εκείνο των υποτροφιών εσωτερικού.

γ) Εάν οι υπότροφοι προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών εξ αποστάσεως σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού δικαιούνται να λαμβάνουν «έξοδα μετακίνησης» στην περίπτωση που προβλέπεται υποχρέωση συμμετοχής σε εξετάσεις στην έδρα του ιδρύματος ή για τυχόν άλλη υποχρέωση μετάβασης στην αλλοδαπή, στα πλαίσια παρακολούθησης του σχετικού προγράμματος».

2. Το έγγραφο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης/ Γεν. Δ/ση Εσωτερικής Λειτουργίας/ Δ/ση Εθνικών Κληροδοτημάτων, στο οποίο αναφέρεται η ερωτώσα Υπηρεσία, είναι το με το με αριθμ. πρωτ. οικ. 73048/1-10-2013, στο οποίο ειδικότερα εκτίθενται μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Η Υπηρεσία μας στα πλαίσια της έγκρισης χορήγησης υποτροφιών του κοινωφελούς Ιδρύματος με την επωνυμία «Ίδρυμα Χρυσόστομου Βογιατζή» για το ακαδημαϊκό έτος 2012-13, σύμφωνα με τις διατάξεις του Α.Ν.2039/39, του Κ.Δ/τος 18/23--8-1941, και του Οργανισμού του Ιδρύματος εξέτασε τις αιτήσεις των υποψηφίων για τη χορήγηση, μεταξύ άλλων, και μιάς (1) υποτροφίας για μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό. Στο Ίδρυμα υπεβλήθησαν 2 συνολικά αιτήσεις για την ως άνω κατηγορία, από φοιτητές, που αμφότεροι παρακολουθούν εξ αποστάσεως προγράμματα μεταπτυχιακής εκπαίδευσης. Το Δ.Σ. του Ιδρύματος, μετά τον έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών αποφάσισε τη χορήγηση της υποτροφίας σε έναν εκ των δύο υποψηφίων, λόγω πληρώσεως των προϋποθέσεων που ορίζονται από το Νόμο και τη σχετική προκήρυξη και συγκεκριμένα στην υποψήφια η οποία φοιτά στο πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «DISTANCE-LEARNING PROGRAM: MASTER OF EDUCATIONAL STUDIES» της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, το οποίο είναι αναγνωρισμένο ως ομοταγές προς τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. (82 Ολ. Δ.Σ. Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π./10-12-2010).

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Τμήμα Υποστήριξης της Εκπαίδευσης - μέσω της οποίας - διαβιβάστηκε η απόφαση του Δ.Σ. του Ιδρύματος, καθώς και οι αιτήσεις των υποψηφίων με το υπ' αριθμ.260352(633)/29-7-2013 έγγραφό της προς την Υπηρεσία μας αναφέρει τα εξής: «... Στην προκήρυξη του Ιδρύματος όπως και στο άρθρο 9 του ισχύοντος Οργανισμού του, ορίζεται ότι «Δικαίωμα υποτροφίας έχουν οι απόφοιτοι του Β' Λυκείου Κιρκίς που σπουδάζουν στα Α.Ε.Ι. της χώρας ή στο εξωτερικό για μεταπτυχιακές σπουδές». ... Η Υπηρεσία μας ελλείπει σχετικής πρόβλεψης στις οικείες διατάξεις για το συγκεκριμένο ζήτημα, δεν είναι σε θέση να αποφανθεί σχετικά με την έγκριση ή μη της χορήγησης της υποτροφίας σε βάρος των εσόδων του Ιδρύματος Χρυσόστομου Βογιατζή, στην ανωτέρω υποψήφια...».

3. Με το με αριθμ. 67384/Η/2-5-2014 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας/Γεν.Δ/νση Διοικ. και Οικον. Υποστήριξης/Διεύθυνση Διοικητικού, το οποίο εστάλη σε απάντηση του με αριθμ. πρωτ. Δ.Κ.Π. 1196824 ΕΞ 2013/24-12-2013 εγγράφου της ερωτώσας Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, διαβιβάστηκαν, συνημμένα, τα αναφερόμενα ανωτέρω έγγραφα (βλ. υπό Α.3) με το εξής ειδικότερο περιεχόμενο:

«α) ... β) το με αριθμ. 1848/18-2-2014 έγγραφο του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.)/Δ/νση Υποτροφιών, στο οποίο εκτίθεται: «...αναφορικά με τις προκηρύξεις του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών, τόσο για προπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα, όσο και για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ότι βάσει των κανονιστικών διατάξεων των προγραμμάτων του ΙΚΥ, δεν είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ή προγράμματα μερικής φοίτησης. Οι κανονιστικές διατάξεις όλων των προγραμμάτων του ΙΚΥ καταρτίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος βάσει του Π.Δ. 321/24-12-1999 (ΦΕΚ 306/Α/31-12-1999). Κατά την κατάρτισή τους λαμβάνονται υπόψη, τόσο οι προτεραιότητες, όσο και οι στόχοι εκάστου προγράμματος».

γ) το με αριθμ. 3098/4-3-2014 έγγραφο του Διεπιστημονικού Οργανισμού Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών & Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), στο οποίο εκτίθεται ότι: «...ως προς το μέρος που αφορά στο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., σας ενημερώνουμε ότι για την αναγνώριση της ισοτιμίας ενός τίτλου σπουδών που έχει χορηγηθεί από ομοταγές Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης της αλλοδαπής, μετά από παρακολούθηση προγράμματος σπουδών εξ αποστάσεως απαιτείται, επιπλέον των

λοιπών προϋποθέσεων του Ν. 3328/2005, το πρόγραμμα: 1) Να προσφέρεται αποκλειστικά από το Ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο και όχι από άλλο με οποιοδήποτε τρόπο συνεργαζόμενο με αυτό Ίδρυμα, 2) Να περιλαμβάνει μία τουλάχιστον διαζώσης εξέταση, 3) Να προσφέρεται και ως συμβατικό (taught) πρόγραμμα, με τα ίδια ποιοτικά κριτήρια (το κριτήριο αυτό δεν ισχύει για τα Ίδρύματα που προσφέρουν αποκλειστικά εξ αποστάσεως σπουδές), 4) Όλες οι αξιολογήσεις (εξετάσεις - γραπτές ή προφορικές-, assignments, thesis, dissertation κλπ) να γίνονται με την αποκλειστική ευθύνη του Ιδρύματος και του διδακτικού του προσωπικού και όχι μέσω άλλου φορέα...».

4. Στα πλαίσια της εξέτασης του παρόντος ερωτήματος, σε απάντηση στο με αριθμ. πρωτ. 1475/ερωτ. 10630/14 έγγραφό μας, το Ι.Κ.Υ. (βλ. ανωτ. Ι.3.β.) με το με αριθμ. 1495/20.2.2015 έγγραφό του, μας γνώρισε τα εξής:

« α) Για τις προπτυχιακές σπουδές εισαγωγής/επίδοσης:

Οι φοιτούντες στο ΕΑΠ εξ ορισμού δεν μπορούν να λάβουν υποτροφία εισαγωγής διότι δεν εισάγονται με πανελλαδικές εξετάσεις, όπως προβλέπει ο οικείος κανονισμός του ΙΚΥ. Όσον αφορά τις υποτροφίες επίδοσης, σύμφωνα με τον οικείο κανονισμό του ΙΚΥ, χορηγούνται σε όσους φοιτητές Πανεπιστημίων-ΤΕΙ έχουν επιτύχει μέσο όρο βαθμολογίας τουλάχιστον 6,50 σε κλίμακα βαθμολογίας 0-10 σε όλα τα μαθήματα του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών, εντός της πρώτης ή τουλάχιστον της πρώτης και της δεύτερης εξεταστικής περιόδου του ακαδημαϊκού έτους για το οποίο χορηγείται η υποτροφία.

Συνεπώς υπάρχει διαφοροποίηση εν σχέσει με το ΕΑΠ, το οποίο δεν ακολουθεί την ίδια δομή κατά την οργάνωση/βαθμολόγηση των προγραμμάτων σπουδών του.

β) Για τις μεταπτυχιακές σπουδές:

Στις μέχρι τώρα προκηρύξεις του ΙΚΥ δεν αποκλείονται ρητώς και εκ προοιμίου υποψήφιοι που παρακολουθούν προγράμματα σπουδών εξ αποστάσεως.

Ανάλογα με τις κανονιστικές διατάξεις και τον επιδιωκόμενο σκοπό του εκάστοτε προκηρυσσόμενου προγράμματος, υποψήφιος ο οποίος παρακολουθεί πρόγραμμα σπουδών εξ αποστάσεως μπορεί να είναι ή να μην είναι επιλέξιμος.

- Όσον αφορά την απόφαση Φ.4/28241/Β3/21-6-2006 ύστερα από έρευνα στα αρχεία της Υπηρεσίας μας διαπιστώθηκε ότι αφορά ειδικό πρόγραμμα προπτυχιακών υποτροφιών επίδοσης και βραβείων του ΕΑΠ ακαδημαϊκού έτους 2005-2006. ...».

II. Ευρύτερο Νομοθετικό πλαίσιο.

1) Στο **άρθρο 109 του ισχύοντος Συντάγματος** ορίζεται ότι: «*Ι. Δεν επιτρέπεται η μεταβολή του περιεχομένου ή των όρων διαθήκης, κωδικέλλου ή δωρεάς, ως προς τις διατάξεις τους υπέρ του Δημοσίου ή υπέρ κοινωφελούς σκοπού. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επωφελέστερη αξιοποίηση ή διάθεση, για τον ίδιο ή άλλο κοινωφελή σκοπό, εκείνου που καταλείφθηκε ή δωρήθηκε, στην περιοχή που καθόρισε ο δωρητής ή ο διαθέτης ή στην ευρύτερή της περιφέρεια, όταν βεβαιωθεί με δικαστική απόφαση ότι η θέληση του διαθέτη ή του δωρητή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, για οποιονδήποτε λόγο, καθόλου ή κατά το μεγαλύτερο μέρος του περιεχομένου της, καθώς και αν μπορεί να ικανοποιηθεί πληρέστερα με τη μεταβολή της εκμετάλλευσης όπως νόμος ορίζει*».

2) Στον **Αστικό Κώδικα**, τα άρθρα 108 έως 121, ορίζουν σχετικά με τα ιδρύματα:

Στο **άρθρο 108**: «Αν με ιδρυτική πράξη μια περιουσία ορίστηκε για να εξυπηρετηθεί ορισμένος σκοπός, το ίδρυμα αποκτά προσωπικότητα με διάταγμα που εγκρίνει τη σύστασή του», στο **άρθρο 109**: «Η ιδρυτική πράξη γίνεται είτε με δικαιοπραξία εν ζωή, είτε με διάταξη τελευταίας βούλησης. Η δικαιοπραξία εν ζωή απαιτείται να γίνει με συμβολαιογραφικό έγγραφο», στο **άρθρο 110**: «Στην ιδρυτική πράξη πρέπει να καθορίζεται ο σκοπός του ιδρύματος, η περιουσία που αφιερώνεται και ο οργανισμός του. Το διάταγμα που εγκρίνει το ίδρυμα μπορεί να ορίσει ή να συμπληρώσει ή να τροποποιήσει τον οργανισμό, με τον όρο ότι η θέληση του ιδρυτή θα παραμείνει σεβαστή. Η συμπλήρωση ή η τροποποίηση μπορεί να γίνει με τους ίδιους όρους και με μεταγενέστερο διάταγμα με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 119», στο **άρθρο 119**: «Ο οργανισμός του ιδρύματος μπορεί να μεταβληθεί, ακόμη και αντίθετα προς τη θέληση του ιδρυτή, αν το ζητήσει η διοίκηση του ιδρύματος και αν η μεταβολή επιβάλλεται για να συντηρηθεί η περιουσία του ή για να εκπληρωθεί ο σκοπός του», στο **άρθρο 120**: «Αν ο σκοπός του ιδρύματος έγινε απραγματοποίητος, μπορεί να δοθεί σ' αυτό, με διάταγμα που προκαλεί η αρμόδια αρχή, άλλος παραπλήσιος σκοπός, σύμφωνα με την πιθανότερη θέληση του ιδρυτή», στο **άρθρο 121**: «Η μεταβολή του περιεχομένου ή των όρων της ιδρυτικής πράξης ως προς τις διατάξεις της που εξυπηρετούν σκοπό δημόσιο ή κοινωφελή απαγορεύεται. Όταν η θέληση του ιδρυτή καταστεί απόλυτα απραγματοποίητη, επιτρέπεται, εξαιρετικά, η περιουσία που είχε ταχθεί να διατεθεί με ειδικό νόμο για άλλο παραπλήσιο σκοπό».

3) Στο **N.4182/2013**, «Κώδικας Κοινωφελών Περιουσιών-Σχολαζουσών Περιουσιών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 185/10.09.2013), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Στο **άρθρο 1** ορίζονται οι έννοιες του νόμου αυτού: «**1.... 2.** «Συστατική πράξη»: η διαθήκη ή η πράξη δωρεάς, με την οποία καταλείπεται νόμιμα περιουσία κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου. **3.** ... **4.** «Αρμόδια αρχή»: είναι ο Υπουργός Οικονομικών και ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2, οι οποίοι ασκούν τις σχετικές αρμοδιότητες δια των οικείων Διευθύνσεων. ...».

Στο **άρθρο 2** ορίζονται οι υποχρεώσεις του Δημοσίου και οι Αρμοδιότητες: «**1.** Το Δημόσιο έχει την υποχρέωση να διασφαλίζει την πιστή και επακριβή εκτέλεση της βούλησης των διαθετών και δωρητών. **2.** Οι διατάξεις του παρόντος κώδικα εφαρμόζονται συμπληρωματικά, εφόσον τα σχετικά θέματα δεν ρυθμίζονται καθόλου ή ρυθμίζονται ελλιπώς στη συστατική πράξη. Οι κανόνες δημόσιας τάξης του κώδικα υπερισχύουν σε κάθε περίπτωση.

3. Αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης υφίσταται, με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 και τυχόν ειδικών διατάξεων, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Όταν ο σκοπός της περιουσίας εκπληρώνεται κατά κύριο λόγο μέσα στα όρια της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ανεξαρτήτως του τόπου όπου βρίσκεται η περιουσία. Τυχόν επικουρικοί σκοποί δεν επηρεάζουν την αρμοδιότητα. β) Όταν δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής η προηγούμενη περίπτωση και η περιουσία βρίσκεται κατά το μεγαλύτερο μέρος μέσα στο όριο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. γ) Όταν πρόκειται για σχολάζουσα κληρονομία ... **4.** Στις υπόλοιπες περιπτώσεις αρμόδιος είναι ο Υπουργός Οικονομικών».

Στο **άρθρο 10** ορίζονται τα περί ερμηνείας των συστατικών πράξεων: «**1.** Περιουσίες που καταλείπονται υπέρ κοινωφελών σκοπών αξιοποιούνται κατά τον τρόπο που όρισε ο διαθέτης ή ο δωρητής. Απαγορεύεται η μεταβολή τόσο των παραπάνω κοινωφελών σκοπών όσο και του τρόπου και των όρων διαχείρισης της περιουσίας καθώς και των ορισμών για τον τρόπο διοίκησής της. **2.** Αν υπάρχει αμφιβολία περί του περιεχομένου της βούλησης του διαθέτη ή δωρητή ή αμφισβήτηση επ' αυτού, αυτή επιλύεται από το αρμόδιο κατ' άρθρο 825 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας δικαστήριο. **3.** Το κατά την προηγούμενη παράγραφο δικαστήριο αποφαινεται επίσης κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, επί του εάν η βούληση του διαθέτη ή δωρητή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, για οποιονδήποτε λόγο, καθόλου ή κατά το μεγαλύτερο μέρος της και καθορίζει τον τρόπο της επωφελέστερης ή ασφαλέστερης αξιοποίησης της περιουσίας καθώς και το σκοπό και την περιοχή για την οποία πρέπει αυτή να διατεθεί. **4.** Η αίτηση προς το δικαστήριο υποβάλλεται από την αρμόδια αρχή, ... **5.** Κατ' εξαίρεση των προηγούμενων παραγράφων, όταν η αξία της περιουσίας δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, αρμόδιο κατά τις παραγράφους 2 και 3 δικαστήριο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της αρμόδιας αρχής που δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. ... ».

Περαιτέρω στο **N. 4182/2013** γίνεται διάκριση μεταξύ των κοινωφελών περιουσιών που διατίθενται για την χορήγηση υποτροφιών, ως εξής:

(1) Στο κεφάλαιο Ε', με τίτλο «Περιουσίες υπέρ του Δημοσίου για εκτέλεση ορισμένου σκοπού», ορίζονται μεταξύ άλλων:

Στο **άρθρο 33**, με τίτλο «Περιουσίες που υπάγονται στην άμεση διαχείριση του Υπουργείου Οικονομικών»: «**1.** Περιουσίες υπέρ του Δημοσίου προς εκτέλεση ορισμένου γενικού ή ειδικού σκοπού ή έργου υπάγονται μετά την εκκαθάρισή τους στην άμεση διαχείριση του Υπουργείου Οικονομικών, στις παρακάτω περιπτώσεις:

α) Αν η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού έχει ανατεθεί με τη συστατική πράξη ρητά στο Δημόσιο ή αν δεν έχει ανατεθεί σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα.ε) ...2.3...».

Στο **άρθρο 38**, με τίτλο «Υποτροφίες – Διαγωνισμοί»:

«**1.** Η επιλογή υποτρόφων σε βάρος περιουσιών, που τελούν υπό την άμεση διαχείριση του Δημοσίου γίνεται, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στη συστατική πράξη, με **διαγωνισμό**, ο οποίος διεξάγεται από Επιτροπή. Προς το σκοπό αυτόν υποβάλλεται από το Υπουργείο Οικονομικών **αίτημα** προς το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων για τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, με το οποίο προσδιορίζεται ο αριθμός των υποτρόφων, το ποσό των υποτροφιών και άλλοι ενδεχομένως όροι απαραίτητοι για την τήρηση των όρων της συστατικής πράξης. **2.** Οι διαγωνισμοί διενεργούνται με **προκήρυξη** που **εγκρίνεται** με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα των Υπουργείων Οικονομικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού επί τρεις (3) τουλάχιστον μήνες πριν από την ημέρα του διαγωνισμού και τοιχοκολλάται στους χώρους ανακοινώσεων των Υπουργείων. Με την προκήρυξη ορίζεται ο τόπος και ο τρόπος διενέργειας του διαγωνισμού, τα κριτήρια επιλογής των υποτρόφων εφόσον δεν ορίζονται με τη συστατική πράξη, η διαδικασία αξιολόγησης, ο τρόπος καταβολής των υποτροφιών, η έναρξη και η διάρκεια της παροχής τους, οι λόγοι διακοπής τους, οι υποχρεώσεις των υποτρόφων και κάθε σχετική λεπτομέρεια. **3.** Όταν η διενέργεια διαγωνισμού είναι δυσχερής ή εξαιρετικά δαπανηρή για την περιουσία, λόγω

ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιουσίας ή άλλων εξαιρετικών λόγων ή ειδικών όρων της συστατικής πράξης, μπορεί να παραλείπεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και η επιλογή των υποτρόφων διενεργείται με όρους που τίθενται με την απόφαση αυτή. **4.** Η απόφαση έγκρισης των πρακτικών και διορισμού των υποτρόφων αναρτάται στην ιστοσελίδα των Υπουργείων Οικονομικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων. Για τη λήψη της υποτροφίας υπογράφεται σύμβαση μεταξύ του υποτρόφου και του Υπουργού Οικονομικών. ... ».

Στο **άρθρο 39**, με τίτλο « Ποσό υποτροφίας – Αριθμός υποτρόφων»:

«Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται τα ανώτατα όρια των μηνιαίων υποτροφιών κατά βαθμίδα σπουδών. Το ποσό της μηνιαίας υποτροφίας καθορίζεται με την προκήρυξη, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη συστατική πράξη της περιουσίας. Με την προκήρυξη μπορεί να αυξάνονται τα ποσά που ορίζονται στη συστατική πράξη αν κρίνονται ως προδήλως ανεπαρκή ή να μειώνονται αν κρίνονται υπερβολικά, ανάλογα με τις εκάστοτε οικονομικές συνθήκες ή να αυξάνεται και να μειώνεται ο αριθμός των υποτρόφων που ορίζεται στη συστατική πράξη, ανάλογα με την επάρκεια των εισοδημάτων της περιουσίας».

(2) Στο κεφάλαιο ΣΤ', με τίτλο «Περιουσίες για την εκπλήρωση κοινωφελών σκοπών που εκτελούνται από πρόσωπα άλλα εκτός του Δημοσίου», στο **άρθρο 47**, με τίτλο «Υποτροφίες - Διαγωνισμοί», ορίζονται τα εξής: «Αν από τη συστατική πράξη προβλέπεται η χορήγηση υποτροφιών ή βοηθημάτων, οικονομικών ενισχύσεων και βραβείων από πρόσωπα εκτός του Δημοσίου, που δεν αποτελούν ιδρύματα, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 56».

(3) Στο κεφάλαιο Ζ', με τίτλο «Κοινωφελή Ιδρύματα, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Στο **άρθρο 53**, με τίτλο «εποπτεία»: «**1.** Περιουσίες του άρθρου 50 εκκαθαρίζονται κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 41 και 42 του παρόντος και υπάγονται στην εποπτεία της αρμόδιας αρχής. Με τον οργανισμό μπορεί να καθορίζεται το εύρος της εποπτείας της αρμόδιας αρχής, λαμβάνεται δε υπόψη η προέλευση της περιουσίας. **2.** ...».

Στο **άρθρο 56**, με τίτλο «χορήγηση υποτροφιών»: «**1.** Αν με συστατική πράξη έχει ανατεθεί σε ίδρυμα η χορήγηση υποτροφιών και δεν προβλέπεται από τη συστατική πράξη ή τον Οργανισμό του η διεξαγωγή διαγωνισμού, οι υποτροφίες χορηγούνται κατόπιν σχετικής έγγραφης γνωστοποίησης προς την αρμόδια περιφερειακή υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και προς την αρμόδια αρχή: (α) της πρόσκλησης και των όρων για τη χορήγηση υποτροφιών και της ανάρτησης αυτών στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος και της δημοσίευσης αυτών σε μια εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας και (β) της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου περί χορήγησης των υποτροφιών. Η αρμόδια αρχή μπορεί να ελέγχει την τήρηση των όρων της συστατικής πράξης, του Οργανισμού και του νόμου και να ζητά την τροποποίηση των όρων για τη χορήγηση ή της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου περί χορηγήσεως εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κάθε κοινοποίηση μόνο για λόγους που ανάγονται στην παράβαση των όρων της συστατικής πράξης, του Οργανισμού ή του νόμου. Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να αιτηθεί τροποποίηση.

Αν στη συστατική πράξη ή στον Οργανισμό προβλέπεται διεξαγωγή διαγωνισμού και εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στη συστατική πράξη ή στον Οργανισμό, ο

διαγωνισμός διενεργείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 38 με **προκήρυξη** που συντάσσει το ίδρυμα, η οποία **εγκρίνεται** μέσα σε τριάντα (30) ημέρες **από την αρμόδια αρχή**, ύστερα από γνώμη της αρμόδιας περιφερειακής υπηρεσίας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Μετά την επιλογή των υποτρόφων συνάπτεται σύμβαση μεταξύ αυτών και της διοίκησης του ιδρύματος, με βάση τους όρους της προκήρυξης ή της απόφασης επιλογής, εφόσον δεν έχει μεσολαβήσει προκήρυξη. Ειδικότερα θέματα απονομής υποτροφιών εκ μέρους των ιδρυμάτων μπορεί να ρυθμίζονται με την απόφαση της παραγράφου 6 του άρθρου 38.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ανάλογα και στις περιπτώσεις που με συστατική πράξη έχει ανατεθεί σε ιδρύματα η χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων, βοηθημάτων και βραβείων, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στη συστατική τους πράξη».

Περαιτέρω, στο Ν. 4182/2013, στο κεφάλαιο ΙΕ', με τίτλο «Ειδικές-Μεταβατικές-Τελικές διατάξεις», στο **άρθρο 80**, με τίτλο «Αναπροσαρμογή ποσών», ορίζεται: «Τα ποσά και τα χρηματικά όρια που ορίζονται στον παρόντα Κώδικα και στις πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση διατάξεων του μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών».

Εξάλλου, στο **άρθρο 82** του Ν. 4182/2013, με τίτλο «μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις», ορίζονται τα εξής:

«**1.** Όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, οι διατάξεις του Κώδικα εφαρμόζονται και στις κοινωφελείς περιουσίες που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του, ανεξάρτητα από τον τρόπο σύστασής τους. ... **2.** ... **3.** ... **4.** Μέχρι την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων και λοιπών κανονιστικών πράξεων, που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, ισχύουν ανάλογα οι μέχρι τώρα διέπουσες τα αντίστοιχα ζητήματα διατάξεις, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος Κώδικα. **5.** ... **8.** Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στις λοιπές διατάξεις του παρόντος Κώδικα, από την έναρξη ισχύος αυτού, καταργούνται: α) ο α.ν. 2039/1939 (Α' 455), β) το ν.δ. 430/1970 (Α' 25), γ) ο ν. 455/1976 (Α' 277), δ) το β.δ. 18.9-20.10/1947 (Α' 223), ε) τα άρθρα 1865, 1866 εδάφιο δεύτερο και 1869 του Αστικού Κώδικα, στ) Κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία αφορά θέματα, που ρυθμίζονται από αυτόν ή αντίκεινται στις διατάξεις του. **9.** Με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου, κάθε παράπομη στον α.ν. 2039/1939 ή γενικά στη νομοθεσία περί Εθνικών Κληροδοτημάτων, νοείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα ότι γίνεται στις αντίστοιχες διατάξεις του».

4) Ακόμη, στο **Ν. 4182/2013** στο κεφάλαιο ΙΔ', με τίτλο «Άλλες διατάξεις», στο **άρθρο 77 παρ. 3** αναδιατυπώνεται το **άρθρο 825 του ΚΠολΔ**, με τίτλο «Ερμηνεία διαθήκης υπέρ του κράτους ή κοινωφελών σκοπών», ως εξής: «Κάθε αμφιβολία ή αμφισβήτηση για την ερμηνεία διαθήκης ή άλλης πράξης με την οποία διαθέτονται περιουσιακά στοιχεία με κληρονομιά, κληροδοσία ή δωρεά υπέρ του κράτους ή κοινωφελών σκοπών εφόσον αναφέρεται στο τρόπο της εκκαθάρισης και γενικά της διαχείρισης και της εκτέλεσης της περιουσίας που έχει διατεθεί για το κράτος ή για κοινωφελή σκοπό, υπάγεται στην αρμοδιότητα του Εφετείου της έδρας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που εποπτεύει τη κοινωφελή περιουσία. Αν η κοινωφελής περιουσία υπάγεται στον Υπουργό Οικονομικών, αρμόδιο είναι το Εφετείο Αθηνών».

5) Η με αριθμ. 101532/7308/Β0011/20-12-2002 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών, είναι η τελευταία, χρονικά, εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 110 του ήδη μη ισχύοντος Α.Ν. 2039/1939, με την οποία καθορίζονται τα ανώτατα όρια των μηνιαίων υποτροφιών, που χορηγούνται σε βάρος κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών, που τελούν υπό την άμεση διαχείριση του Δημοσίου, ως και κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών υπέρ κοινωφελών σκοπών, που εκτελούνται από πρόσωπα άλλα πλὴν του Κράτους : **Α)** Γί' αυτούς που σπουδάζουν στην αλλοδαπή μέχρι ποσού 2.000 ευρώ, **Β)** Γί' αυτούς που και φοιτούν στα Πανεπιστήμια και λοιπές Ανώτατες Σχολές της ημεδαπής, με περαιτέρω διάκριση 1. Για βασικές σπουδές μέχρι ποσού 400 ευρώ και 2. Για μεταπτυχιακές σπουδές μέχρι ποσού 500 ευρώ. Ακολουθως αναφέρονται και άλλες κατηγορίες υποτρόφων. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των μνημονευομένων στο προίμιο αυτής διατάξεων α) Του άρθρου 54 του α.ν. 2039/39 και β) του καταργηθέντος άρθρου 20 του ν. 4154/1961, περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του α.ν. 2039/1939.

Στην απόφαση αυτή ορίζεται επίσης ότι : «Τα ανωτέρω ποσά χορηγούνται, μετά από έγκρισή μας και εφόσον τα ετήσια έσοδα των οικείων κοινωφελών ιδρυμάτων και περιουσιών επαρκούν για την εκτέλεση όλων των υποτροφιών που ορίζονται από τις συστατικές πράξεις και δεν υπερβαίνουν, όσον αφορά τις υποτροφίες της αλλοδαπής, τα από τη Νομισματική Επιτροπή καθοριζόμενα κάθε φορά ανώτατα όρια».

7) Στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό **18/1941** (ΦΕΚ Α' 286/23.08.1941): «Περί του τρόπου απονομής υποτροφιών εκ κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών καταλειπομένων εις άλλα πρόσωπα νομικά ή φυσικά πλὴν του Κράτους», που εκδόθηκε λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων των άρθρων 1,2,107-110 κλπ. του α.ν. 2039/1939, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Στο **άρθρο 1**: «**1.** Υποτροφίαι εκ κληρονομιών κληροδοσιών, ή δωρεών καταλειφθεισών εις άλλα πλὴν του Κράτους νομικά ή φυσικά πρόσωπα, παρέχονται κατά τας διατάξεις του παρόντος Διατάγματος. **2.** Υποτροφίαι εκ κληρονομιών, κληροδοσιών, δωρεών και περιουσιών διοικουμένων και διαχειριζομένων δυνάμει ειδικών διατάξεων υπό Ιδρυμάτων προβλεπομένων υπό του Α.Ν. 2039 της 19/24 Οκτωβρίου 1939 παρέχονται ωσαύτως κατά τας διατάξεις του παρόντος Διατάγματος. **3.** Αι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται μόνον εφ' όσον δέν αντίκεινται πρὸς τό περιεχόμενον της συστατικής πράξεως (διαθήκης ή δωρεάς) ».

Ειδικότερα θέματα ορίζονται στο **άρθρο 2** «Περιπτώσεις ενεργείας διαγωνισμών», στο **άρθρο 3** «προσόντα διαγωνιζομένων», στο **άρθρο 33** «εκλογή και διορισμός υποτρόφων άνευ διαγωνισμού».

Στο **άρθρο 28**, με τίτλο «Αύξησις υποτροφίας»: «**1.** Αι κατά τας διατάξεις του Α.Ν. 2039 χορηγούμεναι υποτροφίαι, εφ' όσον υπάρχει επάρκεια εσόδων, δύνανται να αυξάνονται μέχρι των υπό του άρθρου 54 του Νόμου τούτου οριζομένων ανωτάτων ορίων, προτάσει της Διοικούσης Επιτροπής, διά κοινής πράξεως του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμοδίου Υπουργού μετά σύμφωνον γνωμοδότησιν του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδοτημάτων. 2.3.4. ...».

Περαιτέρω στο **άρθρο 30**, με τίτλο «οδοιπορικά έξοδα υποτρόφων εις τό εξωτερικόν»: «Τα οδοιπορικά έξοδα των υποτρόφων εις τό εξωτερικόν ως και τα έξοδα επιστροφής αυτών παρέχονται, κατά τά έν άρθροις 110 και 55 παρ. 2 του Α. Ν. 2039 οριζόμενα, διά πράξεως της Διοικούσης Επιτροπής εγκρινομένης διά κοινής

αποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμοδίου Υπουργού μετά γνωμοδότησιν του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδοτημάτων».

8) Στο Ν. 2552/1997 (ΦΕΚ Α' 266/24.12.97), «Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις», όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 37 παρ.4 Ν.4186/2013 (ΦΕΚ Α' 193/17.9.2013), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Στο **άρθρο 1**, με τίτλο «Καθεστώς - Εποπτεία - Έδρα - Αποστολή»: «**1.** Το Ε.Α.Π., που ιδρύθηκε από το άρθρο 27 παρ. 1 εδ. α' του ν. 2083/1992, είναι αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα και λειτουργεί με τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. **2. ... 3. Αποστολή του Ε.Α.Π. είναι η εξ αποστάσεως παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης με την ανάπτυξη και αξιοποίηση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και μεθόδων διδασκαλίας.**

Στους σκοπούς του Ε.Α.Π. εντάσσεται η προαγωγή της επιστημονικής έρευνας καθώς και η ανάπτυξη τεχνολογίας και μεθοδολογίας στο πεδίο της μετάδοσης της γνώσης από απόσταση». (Έτσι ισχύει μετά τη παρ.7α άρθρ.3, Ν.3027/2002, ΦΕΚ Α' 152/28.6.2002).

Στο **άρθρο 4**, με τίτλο «Διδακτικό Προσωπικό»: «**1.** Το Διδακτικό Προσωπικό αποτελείται από το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.) και τα Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Σ.Ε.Π.). Έργο των μελών Δ.Ε.Π. και Σ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. είναι η εξ αποστάσεως διδασκαλία, η επιστημονική έρευνα στο γνωστικό αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών και η ανάπτυξη εκπαιδευτικού και πληροφοριακού υλικού, καθώς και υλικού αξιολόγησης. 2. ... ».

Στο **άρθρο 5**, με τίτλο «Τίτλοι, διαδικασία εγγραφής και σπουδές»: «**1.** Το Ε.Α.Π. παρέχει: α) Πιστοποιητικά παρακολούθησης Θ.Ε. και Ε.Θ.Ε., β) Πιστοποιητικά προπτυχιακής επιμόρφωσης, γ) Πιστοποιητικά μεταπτυχιακής επιμόρφωσης, δ) Πτυχία, ε) Μεταπτυχιακά διπλώματα ειδίκευσης, στ) Διδακτορικά Διπλώματα ...».

Στο **άρθρο 11**: «**1.** Το Ε.Α.Π. διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου και συμπληρωματικά από τις ισχύουσες για τα Α.Ε.Ι. διατάξεις. 2. ...».

9) Στο Ν. 3328/2005 (ΦΕΚ Α' 80 1.4.2005), «Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει (μετά και τις τροποποιήσεις τούτου με τους Ν. 3369/2005 (ΦΕΚ Α' 171/2005), Ν.4071/2012 (ΦΕΚ Α' 85/11.04.2012), Ν.4186/2013 (ΦΕΚ Α' 193/17.9.2013) και Ν.4310/2014 (ΦΕΚ Α' 258/8.12.2014), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Στο **άρθρο 1**, με τίτλο «Ίδρυση- Νομική Μορφή -Έδρα»: «*Ίδρύεται νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία «ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ» (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), που εδρεύει στην Αθήνα και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων...».*

Στο **άρθρο 3**, με τίτλο «ορισμοί»:

« α) «Ανώτατη εκπαίδευση πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης» είναι η εκπαίδευση που παρέχεται από πανεπιστήμια και τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή ως ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης.
β) «Τίτλος σπουδών» είναι πτυχίο ή δίπλωμα, με το οποίο πιστοποιείται ότι ο κάτοχός του έχει ολοκληρώσει επιτυχώς πρόγραμμα σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης.

γ) «Πτυχίο» είναι ο τίτλος αναγνωρισμένου πανεπιστημιακού ή τεχνολογικού ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης, ο οποίος χορηγείται μετά από επιτυχή ολοκλήρωση προπτυχιακού προγράμματος σπουδών.

δ) «Μεταπτυχιακό Δίπλωμα» είναι ο τίτλος που χορηγείται σε κατόχους πτυχίου μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών των αναγνωρισμένων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

ε) «Διδακτορικό Δίπλωμα» είναι ο τίτλος που χορηγείται από αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε κατόχους πτυχίου μετά επιτυχή εκπόνηση πρωτότυπης επιστημονικής διατριβής.

στ) «Αναγνώριση τίτλου σπουδών» είναι η **βεβαίωση και η διαπίστωση από τον Οργανισμό της «ισοτιμίας» ή «ισοτιμίας και αντιστοιχίας» του τίτλου.** Η αναγνώριση αφορά πτυχία, μεταπτυχιακά διπλώματα και διδακτορικά διπλώματα.

ζ) «Αναγνωρισμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα» είναι το πανεπιστήμιο και το τεχνολογικό ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης που έχει κριθεί ως **ομοταγές** από τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού.

η) **Ομοταγές** θεωρείται το **εκπαιδευτικό ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής που αναγνωρίζεται από τα αρμόδια όργανα της χώρας του, εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:**

αα) Η διδασκαλία και η εξέταση περιλαμβάνει τα αναγκαία για την αντίστοιχη επιστήμη μαθήματα.

ββ) Το ανώτατο ίδρυμα απονέμει ως τίτλους σπουδών πτυχία ή μεταπτυχιακά διπλώματα ή διδακτορικά διπλώματα. Κατ' εξαίρεση θεωρούνται ως ομοταγή και τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, καθώς και οι Ανώτατες Σχολές Καλών Τεχνών (εικαστικών τεχνών, μουσικής, θεάτρου, χορού, κινηματογράφου) που απονέμουν ως τίτλους σπουδών μόνο πτυχία.

γγ) Το μεγαλύτερο μέρος του διδακτικού προσωπικού του προπτυχιακού και του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών έχει διδακτορικό δίπλωμα.

Η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει για τις Ανώτατες Σχολές Καλών Τεχνών (εικαστικών τεχνών, μουσικής, θεάτρου, χορού, κινηματογράφου).

δδ) Όταν οι απονεμόμενοι τίτλοι οδηγούν σε επαγγελματικά δικαιώματα, τα δικαιώματα αυτά αναγνωρίζονται στη χώρα που λειτουργεί το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα.

εε) Η διάρκεια σπουδών είναι τουλάχιστον τριετής για το προπτυχιακό και ενός έτους για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα, οι δε σπουδαστές έχουν περατώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση».

Στο **άρθρο 4**, με τίτλο «**προϋποθέσεις αναγνώρισης τίτλων**»:

«Οι τίτλοι σπουδών των αναγνωρισμένων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής αναγνωρίζονται από τον Οργανισμό ως «ισότιμοι» ή ως «ισότιμοι και αντίστοιχοι».

1. Η «ισοτιμία» αναγνωρίζεται εφόσον:

α) Η διάρκεια των σπουδών, η διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης και οι όροι αξιολόγησης, προαγωγής και αποφοίτησης των σπουδαστών πληρούν τις απαιτήσεις των πανεπιστημίων και των τεχνολογικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης της ημεδαπής. Εξαιρούνται από την προϋπόθεση της διαδικασίας της διδασκαλίας και μάθησης τα ιδρύματα τύπου «ανοικτού πανεπιστημίου» (open university), «σπουδών

εξ αποστάσεως» (distance learning) και «εξωτερικών πτυχίων» (external degrees), υπό τον όρο **ότι** τα συγκεκριμένα ιδρύματα έχουν ειδικό πρόγραμμα σπουδών για το σκοπό αυτόν, **ότι** ολόκληρη η διαδικασία παροχής τέτοιου τύπου προγράμματος γίνεται αποκλειστικά από το ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο και όχι από άλλο με οποιονδήποτε τρόπο συνεργαζόμενο με αυτό ίδρυμα και **ότι** η αξιολόγηση, προαγωγή και αποφοίτηση γίνονται με βάση διαφανείς και αδιάβλητες διαδικασίες, ανάλογες με αυτές που ισχύουν στα άλλα προγράμματα σπουδών με παρακολούθηση.

β) Όλο το πρόγραμμα σπουδών έχει διανυθεί σε ομοταγή Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και τουλάχιστον το 1/2 του προγράμματος ή τα δύο έτη, σε περίπτωση που η διάρκεια των σπουδών είναι πενταετής, έχει πραγματοποιηθεί στο Ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο. Εξάριση ως προς το εν λόγω ελάχιστο ποσοστό σπουδών μπορεί να αποτελέσουν τα διαπανεπιστημιακά προγράμματα συνεργασίας αναγνωρισμένων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η διάρκεια των σπουδών υπολογίζεται σε ακαδημαϊκά έτη, εξάμηνα ή διδακτικές μονάδες ή σε συνδυασμό αυτών. 2. ...

3. «Ισοτιμία και αντιστοιχία» αναγνωρίζεται εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την αναγνώριση της «ισοτιμίας» του τίτλου σπουδών και επιπλέον ο ενδιαφερόμενος έχει διδαχθεί και εξετασθεί επιτυχώς στα βασικά μαθήματα του ομοειδούς προγράμματος σπουδών της ημεδαπής.

Ο Οργανισμός μπορεί να απαιτήσει επιπλέον επιτυχή εξέταση σε συμπληρωματικό αριθμό μαθημάτων σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής. ... Τα συμπληρωματικά μαθήματα ορίζονται από το οικείο Τμήμα του Δ.Σ. του Οργανισμού μετά από εισήγηση της αρμόδιας Εκτελεστικής Επιτροπής (Ε.Ε.).

4. ... 5. ... 6. Η «ισοτιμία και αντιστοιχία» του τίτλου για την οποία απαιτούνται συμπληρωματικά μαθήματα αναγνωρίζεται μετά την υποβολή στοιχείων που αποδεικνύουν επιτυχή εξέταση στα εν λόγω μαθήματα.

7. Οι μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί τίτλοι αναγνωρίζονται μόνο ως ισότιμοι. 8. ...».

III. Ερμηνεία κρίσιμων διατάξεων.

1. Κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 109 του Συντάγματος, η προστασία και κατοχύρωση της θέλησης των διαθετών ή δωρητών εκτείνεται στον οριζόμενο με τη διαθήκη ή τη δωρεά σκοπό και στον τρόπο διοίκησης και διαχείρισης της περιουσίας που έχει διατεθεί ή δωρηθεί, διότι οι ορισμοί αυτοί αποτελούν ουσιώδες μέρος του περιεχομένου και των όρων της διαθήκης ή της δωρεάς (ΣΤΕ 1354/2000, με παραπομπές σε ΣΤΕ 1324/1982, 112/1983). Συνεπώς, δεν είναι επιτρεπτή η αλλοίωση με διοικητική ή νομοθετική πράξη των όρων της διαθήκης που αναφέρονται στα ανωτέρω θέματα. Κατ' εξαίρεση, και σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 109 του Συντάγματος, επιτρέπεται η μεταβολή των όρων της συστατικής πράξης καθόσον αφορά στην επωφελέστερη χρησιμοποίηση ή διάθεση του καταλειφθέντος περιουσιακού στοιχείου, όταν βεβαιώνεται με δικαστική απόφαση ότι η θέληση του διαθέτη ή δωρητή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, καθώς και αν μπορεί να ικανοποιηθεί καλύτερα, κατά τους ειδικότερους ορισμούς του νόμου (ΑΠ Ολομ. 8/1994, ΣΤΕ 497/2002, ΣΤΕ 1354/2000, ΣΤΕ 3636/1999, 1871/1993, Εφ. Αθ. 6824/2008).

Εξάλλου η αληθινή βούληση του διαθέτη ή του δωρητή αναζητείται και εξευρίσκεται με την ερμηνεία της διαθήκης ή δωρεάς, η οποία στηρίζεται ιδίως στις διατάξεις των άρθρων 173 και 1781 του ΑΚ (προκειμένου για τις διαθήκες), χωρίς

προσήλωση στις λέξεις. Όταν η συστατική πράξη είναι σαφής κατά το περιεχόμενό της, όταν δηλαδή οι λέξεις που χρησιμοποίησε ο διαθέτης ή δωρητής αποδίδουν με τρόπο αναμφίβολο τη βούλησή του, δεν ανακύπτει ανάγκη ερμηνείας (ΑΠ 945/2013, 766/2013).

2. Όμως, σε περίπτωση που υφίσταται αμφιβολία ή αμφισβήτηση ως προς την έννοια διάταξης της συστατικής πράξης, αυτή επιλύεται από το αρμόδιο δικαστήριο κατ' άρθρο 825 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, όπως ρητά προβλέπεται στο άρθρο 10 παρ.2 του ν.4182/2013.

Η ενώπιον του ως άνω δικαστηρίου διαδικασία συνίσταται στην επίλυση αμφισβητήσεων ως προς την έννοια διάταξης της συστατικής πράξης (ΣΤΕ 3824/1995 7μ) και η σχετική ερμηνεία, που οδηγεί στην άρση σχετικών αμφισβητήσεων, είναι δεσμευτική για τη διοίκηση (βλ. πρώην άρθρ. 5 α.ν. 2039/1939, ΑΠ 2163/2009, 78/2005, 1583/1995 κ.α., Γνωμ. ΝΣΚ 86/2007, 2/2002). Εξάλλου, κατά την αληθή έννοια της διάταξης του άρθρου 825 ΚΠολΔ το Εφετείο έχει αρμοδιότητα να κρίνει οποιαδήποτε αμφιβολία ή αμφισβήτηση που έχουν σχέση με τη διαχείριση ή εκκαθάριση της καταλειφθείσας περιουσίας για κοινωφελή σκοπό, όχι όμως όταν αυτή ανάγεται σε άλλα θέματα ερμηνείας (ΑΠ 78/2005, ΕλλΔνη 46,1701, Εφ.Αθ.6824/2008).

3. α. Από τις διατάξεις του Ν.4182/2013 προκύπτει ότι βασική υποχρέωση του Κράτους, που ενεργεί μέσω των αρμοδίων οργάνων του, είναι η πιστή και επακριβής εκτέλεση της βούλησης των διαθετών και δωρητών περιουσιακών στοιχείων, οι οποίοι καταλείπουν την περιουσία τους υπέρ του Κράτους ή υπέρ επωφελών σκοπών. Η άσκηση της εποπτείας και ελέγχου της εκκαθάρισης και διαχείρισης των καταλειπομένων, ως άνω, υπέρ κοινωφελών σκοπών περιουσιών ανήκει κατ' άρθρο 2 του Ν. 4182/2013 στον Υπουργό Οικονομικών και ήδη και στον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, όταν ο σκοπός της περιουσίας εκπληρώνεται, κατά κύριο λόγο, μέσα στα όρια της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ή όταν η περιουσία βρίσκεται κατά το μεγαλύτερο μέρος της μέσα στα όρια αυτής.

Ο κατ' άρθρο 2 του Ν. 4182/2013 (πρώην άρθρ.2 Α.Ν.2039/1939) έλεγχος (εποπτεία) του Υπουργού Οικονομικών επί των υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων περιουσιών, όπως γίνεται παγίως δεκτό (βλ.ανωτ. ΑΠ Ολομ.8/1994 κ.α.), περιορίζεται στην τήρηση των διατάξεων της συστατικής πράξης και του νόμου, συνιστά δηλαδή έλεγχο νομιμότητας. Οι διατάξεις του νόμου ισχύουν επικουρικά, εφόσον τα προβλεπόμενα από αυτές θέματα δεν ρυθμίζονται από τη συστατική πράξη, με εξαίρεση τις σύμφωνες με το Σύνταγμα δημοσίας τάξεως διατάξεις, οι οποίες, σε κάθε περίπτωση, υπερισχύουν των τυχόν αντίθετων διατάξεων της ιδρυτικής πράξης (ΑΠ 1542/1998.Γνωμ. Ολομ. ΝΣΚ 250/2005).

β. Περαιτέρω, τα Ιδρύματα διέπονται από τα οριζόμενα στη συστατική πράξη τους, η οποία δύναται να συμπληρωθεί από τον οργανισμό τους, η δε διοίκηση δύναται διά του εγκριτικού ή μεταγενεστέρου διατάγματος να συμπληρώνει ή να τροποποιεί τον οργανισμό, μόνον όμως ως προς επουσιώδεις διατάξεις του, χάριν της αρτιότερης διατύπωσης αυτών, τηρουμένης πάντως απολύτως της βούλησης του ιδρυτή ως προς το σκοπό του ιδρύματος και του τρόπου διοίκησης τούτου και διαχείρισης της περιουσίας του (βλ.ΣΤΕ 1871/1993, 1354/2000).

Εξάλλου, τα ζητήματα χορήγησης υποτροφιών από ιδρύματα ρυθμίζονται στο άρθρο 56 του Ν 4182/2013. Ειδικότερα η διαδικασία χορήγησης υποτροφιών

ρυθμίζεται με βάση τη διάκριση εάν προβλέπεται ή όχι η διεξαγωγή διαγωνισμού στη συστατική πράξη ή στον Οργανισμό. (Εγκύκλιος 1/6-3-2014, παροχή οδηγιών για την ορθή εφαρμογή του Ν.4182/2013).

Από τις διατάξεις του άρθρου 56 παρ. 1 του Ν 4182/2013 προκύπτει ότι τόσο όταν προβλέπεται η διενέργεια διαγωνισμού, όσο και όταν αυτή δεν προβλέπεται, θεσπίζεται η δυνατότητα της αρμόδιας αρχής να ελέγχει την τήρηση των όρων της συστατικής πράξης, του Οργανισμού και του νόμου και να ζητά την τροποποίηση των όρων για τη χορήγηση ή της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου για τη χορήγηση των υποτροφιών, ο έλεγχος όμως αυτός, όπως εκτέθηκε, περιορίζεται σε λόγους που ανάγονται στην παράβαση των όρων της συστατικής πράξης, του Οργανισμού ή του νόμου, συνιστά δηλαδή έλεγχο νομιμότητας (ΣΤΕ 2243/1997, ad hoc για εκλογή υποτρόφων ιδρύματος βάσει προϊσχύοντος άρθρου 108 α.ν. 2039/39, αντίστοιχου στο άρθρο 56 Ν. 4182/2013, ΣΤΕ 1744/2000, ΣΤΕ 3824/1995).

Ειδικώς κατά την άσκηση ελέγχου της κατά τα ανωτέρω πράξης από την Αρμόδια Αρχή, σε περίπτωση που τηρείται διαδικασία επιλογής υποτρόφων χωρίς διαγωνισμό, η εν λόγω Αρχή ασκεί τον εν λόγω έλεγχο νομιμότητας, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει εκδοθεί απόφαση του Εφετείου Αθηνών, κατά τη διαδικασία του άρθρου 825 Κ.Πολ.Δ., με την οποία να επιλύεται αμφισβήτηση ως προς την έννοια διάταξης της συστατικής πράξης. Η Αρμόδια Αρχή έχει την εξουσία να εισέλθει στην εξέταση και ερμηνεία διάταξης της συστατικής πράξης, προκειμένου να διαπιστώσει αν παραβιάσθηκε το περιεχόμενο ή οι όροι της πράξης αυτής, από τον τρόπο με τον οποίο το αρμόδιο όργανο του ιδρύματος που διαχειρίζεται την καταλειφθείσα δια διαθήκης ή δωρεάς κοινωφελή περιουσία ερμήνευσε τη διάταξη αυτή, χωρίς να εμποδίζεται προς τούτο από τη διάταξη του άρθρου 825 Κ.Πολ.Δ. (βλ. ανωτ. ΣΤΕ 3824/1995, πλειοψ., επί αντίστοιχου άρθρου 108 παρ. 3 ΑΝ 2039/1939).

4. Στο άρθρο 39 του Ν. 4182/2013 προβλέπεται η έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών για τον καθορισμό των ανωτάτων ορίων των μηνιαίων υποτροφιών κατά βαθμίδα σπουδών. Στο ίδιο άρθρο 39 ορίζεται επίσης, μεταξύ άλλων, ότι το ποσό της μηνιαίας υποτροφίας καθορίζεται με την προκήρυξη, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη συστατική πράξη της περιουσίας. Μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί η κατ' άρθρο 39 υπουργική απόφαση.

Στις μεταβατικές διατάξεις του Ν.4182/2013, στο άρθρο 82 παρ. 4, ορίζεται ότι μέχρι την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων και λοιπών κανονιστικών πράξεων, που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, ισχύουν ανάλογα οι μέχρι τώρα διέπουσες τα αντίστοιχα ζητήματα διατάξεις, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις τούτου.

Επισημαίνεται ότι η μόνη ρύθμιση του Ν.4182/2013, για το ζήτημα του ποσού της χορηγουμένης υποτροφίας είναι αυτή του άρθρου 39, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο του Νόμου για τις υποτροφίες σε βάρος περιουσιών που τελούν υπό την άμεση διαχείριση του Δημοσίου, ενώ δεν υπάρχει στον Νόμο αυτό αντίστοιχου περιεχομένου διάταξη για τις υποτροφίες οι οποίες εκτελούνται από άλλα πρόσωπα εκτός του Δημοσίου. Αντίθετα στον Α.Ν. 2039/1939 και ειδικά στο κεφάλαιο Η' με τίτλο «Υποτροφίαι εκ κληρονομιών κλπ. διοικουμένων υπό προσώπων άλλων πλην του Κράτους» είχε συμπεριληφθεί το άρθρο 110, που πρόβλεπε ρητά την ανάλογη εφαρμογή «των διατάξεων των άρθρ. 54 έως 62 τούτου και επί των υποτροφιών του παρόντος κεφαλαίου, εφόσον οι διαθήκαι ή δωρεαί ή ειδικοί νόμοι δεν ορίζουσιν

άλλως». Επίσης το άρθρο 110 όριζε ότι «Αι υποτροφίαι και τα οδοιπορικά έξοδα παρέχονται διά πράξεως του διαχειριζομένου το κληροδότημα νομικού ή φυσικού προσώπου».

Βάσει της ανωτέρω μεταβατικής διάταξης του άρθρου 82 παρ.4 του Ν.4182/2013, έχει εφαρμογή η με αριθμ. 101532/7308/Β0011/20-12-2002 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών, με την οποία καθορίζονται τα ανώτατα όρια των μηνιαίων υποτροφιών, που χορηγούνται τόσο σε βάρος κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών, που τελούν υπό την άμεση διαχείριση του Δημοσίου, όσο και σε βάρος κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών υπέρ κοινωφελών σκοπών, που εκτελούνται από πρόσωπα άλλα πλην του Κράτους. Η απόφαση αυτή είχε εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 54 του Α.Ν. 2039/39.

Επίσης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 82 παρ.4 του Ν.4182/2013, έχει εφαρμογή η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (διάταγμα) με αριθμό 18/1941, που προβλέπει ειδικά σχετικά με τον «τρόπο απονομής υποτροφιών εκ κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών καταλειπομένων εις άλλα πρόσωπα νομικά ή φυσικά πλην του Κράτους» και εκδόθηκε λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων των άρθρων 1,2,107-110 κλπ. του Α.Ν. 2039/1939. Πάντως, όπως ορίζεται και ρητά στο άρθρο 1 παρ.3 αυτού, οι διατάξεις τούτου εφαρμόζονται μόνον εφόσον δεν αντίκεινται στο περιεχόμενο της συστατικής πράξης.

Στην ανωτέρω απόφαση με αριθμό 18/1941, στο άρθρο 28 προβλέπεται η δυνατότητα αύξησης των ποσών των κατά τις διατάξεις του Α.Ν. 2039/39 χορηγουμένων υποτροφιών μέχρι των ανωτάτων ορίων που ορίζονται από το άρθρο 54 του εν λόγω νόμου. Στη περίπτωση αυτή, κατόπιν πρότασης της Διοικούσας Επιτροπής, εκδίδεται κοινή πράξη του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού, μετά από σύμφωνη γνώμοδότηση του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδοτημάτων. Επίσης στο άρθρο 30 της ανωτέρω απόφασης ορίζεται ότι τα οδοιπορικά έξοδα των υποτρόφων για τη μετάβαση και επιστροφή τους από την αλλοδαπή, που ορίζονται στα άρθρα 110 και 55 παρ. 2 του Α. Ν. 2039, παρέχονται με πράξη της Διοικούσας Επιτροπής, η οποία εγκρίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού, μετά από γνώμοδότηση του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδοτημάτων. Οι προαναφερόμενες διατάξεις, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του Ν.4182/2013, δύναται να τύχουν συμπληρωματικής εφαρμογής προς αυτές.

5. Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.) είναι Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο, που λειτουργεί με τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους, όπως ρητά ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.2552/1997. Το Ε.Α.Π. διέπεται από τις διατάξεις του Ν.2552/1997 και συμπληρωματικά από τις ισχύουσες για τα Α.Ε.Ι. διατάξεις, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 11 παρ.1 του Νόμου τούτου.

Οι διαφοροποιήσεις στις ρυθμίσεις Α.Ε.Ι. και Ε.Α.Π. δικαιολογούνται από τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της αποστολής του Ε.Α.Π., το οποίο και είναι το μόνο θεσμοθετημένο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα στην Ελλάδα για να παρέχει τη δυνατότητα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Σημειώνεται ότι το Ε.Α.Π. απονέμει αντίστοιχους τίτλους με τα λοιπά Α.Ε.Ι. για την παρεχόμενη από αυτό εξ αποστάσεως εκπαίδευση, όπως και τίτλους για την παρεχόμενη από αυτό εξ αποστάσεως επιμόρφωση, κατά το άρθρο 5 παρ.1 του

N.2552/1997 στο οποίο ορίζονται οι τίτλοι τους οποίους παρέχει το Ε.Α.Π., στους οποίους περιλαμβάνονται Πτυχία, Μεταπτυχιακά διπλώματα ειδίκευσης, Διδακτορικά Διπλώματα, αλλά και πιστοποιητικά προπτυχιακής επιμόρφωσης, πιστοποιητικά μεταπτυχιακής επιμόρφωσης κ.α..

6. Στις διατάξεις του Ν.3328/2005, με τον οποίο ιδρύθηκε το Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης» (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), που εποπτεύεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 1), προβλέπονται οι προϋποθέσεις αναγνώρισης των τίτλων αλλοδαπών ιδρυμάτων. Από τον συνδυασμό των προαναφερθεισών διατάξεων των άρθρων 3 και 4 του Ν.3328/2005 προκύπτει ότι προκειμένου ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. να αναγνωρίσει ένα τίτλο σπουδών, προηγουμένως αναγνωρίζει, με αποφάσεις του Δ.Σ. του, σωρευτικά, τα εξής: (α) το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της αλλοδαπής ως ομοταγές προς τα Ελληνικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, (β) την ισοτιμία της συγκεκριμένης Σχολής και του τμήματος του αλλοδαπού ιδρύματος προς τις αντίστοιχες Σχολές των ελληνικών Α.Ε.Ι., (γ) την ισοτιμία του συγκεκριμένου εξ αποστάσεως προγράμματος σπουδών, που οδήγησε στην απόκτηση του προς αναγνώριση τίτλου σπουδών, προς τα Προγράμματα Σπουδών των Ελληνικών Α.Ε.Ι..

Επίσης, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., με αποφάσεις του Δ.Σ. του, αναγνωρίζει τον απονεμόμενο μετά από εξ αποστάσεως σπουδές (Distance Learning) τίτλο σπουδών, ως ισότιμο προς τα απονεμόμενα από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.), υπό περαιτέρω προϋποθέσεις, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων των νόμων 3328/2005 και 4009/2011, ως ισχύουν.

Επισημαίνεται δε ότι, σύμφωνα με το με αριθμ. 3098/4-3-2014 έγγραφο του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., για την αναγνώριση της ισοτιμίας ενός τίτλου σπουδών που έχει χορηγηθεί από ομοταγές Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ανώτατης Εκπαίδευσης της αλλοδαπής, μετά από παρακολούθηση προγράμματος σπουδών εξ αποστάσεως απαιτείται, επιπλέον των προϋποθέσεων του Ν. 3328/2005, το προς αναγνώριση πρόγραμμα πρέπει να πληροί τις εξής προϋποθέσεις: 1) να προσφέρεται αποκλειστικά από το Ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο και όχι από άλλο με οποιοδήποτε τρόπο συνεργαζόμενο με αυτό Ίδρυμα, 2) να περιλαμβάνει μία τουλάχιστον δια ζώσης εξέταση, 3) να προσφέρεται και ως συμβατικό (taught) πρόγραμμα, με τα ίδια ποιοτικά κριτήρια και 4) όλες οι αξιολογήσεις (εξετάσεις -γραφτές ή προφορικές-, assignments, thesis, dissertation κλπ) να γίνονται με την αποκλειστική ευθύνη του Ιδρύματος και του διδακτικού του προσωπικού και όχι μέσω άλλου φορέα.

Συνεπώς, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. προβαίνει στην αναγνώριση της ισοτιμίας των τίτλων σπουδών των αλλοδαπών ιδρυμάτων, αφού προηγουμένως έχει προβεί στην αναγνώριση του Ιδρύματος, της Σχολής και του προγράμματος των τίτλων σπουδών των εν λόγω Ιδρυμάτων. Σημειώνεται δε, ότι κατόπιν αιτήσεως ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. χορηγεί, στη συγκεκριμένη κάθε φορά περίπτωση, σχετική Βεβαίωση για την κατά τα ως άνω αναγνώριση, που αφορά στο Ίδρυμα, στη Σχολή, στο πρόγραμμα και στο τίτλο σπουδών.

IV. Ειδικότερα θέματα-Υπαγωγή

1. Εδώ και δεκαετίες σε διάφορες χώρες του εξωτερικού και ιδίως την τελευταία δεκαετία στη Χώρα μας, ιδρύθηκαν και λειτουργούν τα λεγόμενα ανοικτά πανεπιστήμια (open universities), τα οποία δίδουν τη δυνατότητα στον

ενδιαφερόμενο να ολοκληρώνει τις προπτυχιακές ή και τις μεταπτυχιακές σπουδές του, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να παρευρίσκεται στις αντίστοιχες πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις. Ήδη μάλιστα, η δυνατότητα να σπουδάζει κανείς από απόσταση, χωρίς την υποχρέωση της φυσικής παρουσίας σε πανεπιστημιακούς χώρους, καλούμενη «εξ αποστάσεως εκπαίδευση», αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς, με κύριο μέσο επικοινωνίας το Διαδίκτυο. Συνεπώς, το υπό κρίση ερώτημα απηχεί σύγχρονες ανάγκες εκπαίδευσης, οι οποίες δεν ήταν διαδεδομένες, ούτε και γνωστές στους διαθέτες ή δωρητές περιουσιών με σκοπό την χορήγηση υποτροφιών για σπουδές.

2. α. Τίθεται, ως εκ τούτου, το ζήτημα, εάν η συστατική πράξη χρήζει ερμηνείας στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, στην ιδρυτική πράξη ή στον οργανισμό του ιδρύματος, προβλέπεται μεν η χορήγηση υποτροφιών σε προπτυχιακούς ή μεταπτυχιακούς φοιτητές ημεδαπών ή αλλοδαπών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κατά τους ειδικότερους ορισμούς στην ιδρυτική πράξη ή στον οργανισμό, δεν προβλέπεται όμως ρητά η χορήγηση υποτροφιών σε φοιτητές που παρακολουθούν προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, τίθεται το ζήτημα εάν στις εν λόγω περιπτώσεις κρίνεται επιβεβλημένη ερμηνευτική διαδικασία, ώστε να διαπιστώνεται *in concreto* η αληθής βούληση του διαθέτη ή δωρητή, περί του εάν δηλαδή, κατά το αληθές περιεχόμενό της, η βούληση του διαθέτη ή δωρητή καλύπτει και την περίπτωση των υποψηφίων υποτρόφων της υπόψη κατηγορίας.

Στις προβλεπόμενες από το νόμο περιπτώσεις, κατά τις οποίες το αρμόδιο διοικητικό όργανο ασκεί έλεγχο ως προς τη συμφωνία χορηγουμένων από κοινωφελή ιδρύματα υποτροφιών με τη συστατική πράξη ή τον οργανισμό τους, μπορεί να ερμηνεύει τις σχετικές διατάξεις τους, χωρίς να είναι αναγκαία προς τούτο προσφυγή στο αρμόδιο Δικαστήριο. Στο πλαίσιο αυτό μπορεί η διοίκηση να εκτιμά, εάν, κατά την αληθή βούληση του διαθέτη, πρέπει να παρέχονται υποτροφίες και σε παρακολουθούντες προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Επίσης, εναπόκειται στη διοίκηση να κρίνει ότι για την ερμηνεία των αυτών ως άνω διατάξεων, συντρέχει περίπτωση προσφυγής στο αρμόδιο Δικαστήριο.

Η ερμηνεία δε μπορεί να αναφέρεται και στη διαπίστωση του κατά τη βούληση του διαθέτη σκοπού χορήγησης των υποτροφιών, που μπορεί να συνίσταται στην οικονομική υποστήριξη των φοιτητών ή στην ενίσχυση της άμιλλας και την επίτευξη υψηλών επιδόσεων.

Ακριβώς ενόψει των ανωτέρω ως επί το πλείστον επιδιωκόμενων σκοπών, όπου αποβλέπει η χορήγηση υποτροφιών, η παράλειψη καθ' εαυτήν ρητής αναφοράς στη συστατική πράξη, ως προς τη δυνατότητα παροχής υποτροφιών και για τις εξ αποστάσεως σπουδές, δεν επιτρέπεται να ερμηνεύεται ως αποκλεισμός των φοιτητών αυτής της κατηγορίας, εκτός εάν από την ερμηνεία της σχετικής συστατικής πράξης προκύπτει, κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση, ότι η χορήγηση υποτροφίας σε αυτούς τους φοιτητές δεν καλύπτεται από τη βούληση του διαθέτη ή του δωρητή.

Ταυτόσημη ερμηνευτική προσέγγιση αρμόζει και αναφορικά με τη σιωπή ή παράλειψη του Νομοθέτη προς ρύθμιση, κατά τρόπο ρητό, του εξεταζόμενου θέματος (βλ. ιδίως τις ρυθμίσεις του άρθρου 56 του Ν. 4182/2013).

Η παραδοχή ότι ο Νομοθέτης δεν θέλησε ν' αποκλείσει τη χορήγηση υποτροφιών ειδικά για τις περιπτώσεις της εξ αποστάσεως φοίτησης ενισχύεται και με τα ακόλουθα επιχειρήματα:

Η εν λόγω παραδοχή στηρίζεται στην αρχή της σύμφωνης με το Σύνταγμα ερμηνείας του νόμου, η εφαρμογή της οποίας επί του προκειμένου έχει την έννοια ότι ο αποκλεισμός δεν θα ήταν, κατ' αρχήν, συμβατός με την κατοχυρωμένη στο άρθρο 4 του Συντάγματος αρχή της ίσης μεταχείρισης και άρα, ενόψει αυτών των αρχών, δεν μπορεί η σιωπή του Νομοθέτη να ερμηνευθεί ως βούληση αποκλεισμού ορισμένης κατηγορίας φοιτητών.

Στο ίδιο συμπέρασμα οδηγεί, εξ άλλου, η νομοθετική εξομοίωση (βλ. ιδίως τα άρθρα 2,3,4,5 του Ν. 2522/1997) των φοιτητών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π) με τους άλλους φοιτητές των ανώτατων σχολών.

Προς την ίδια κατεύθυνση αποβαίνει κρίσιμη η διαπίστωση ότι και οι φοιτητές του ΕΑΠ επιβαρύνονται οικονομικά για την απόκτηση του απαραίτητου εκπαιδευτικού, πληροφοριακού και υλικού αξιολόγησης και συμμετέχουν στις ιδιαίτερες δαπάνες επικοινωνίας, που συνδέονται με την εφαρμογή του συστήματος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (άρθρ. 5 παρ. 6α Ν.2552/1997).

Συνεπώς στο τέθεν ερώτημα, εάν επιτρέπεται η χορήγηση υποτροφιών από κοινωφελείς περιουσίες του Ν.4182/2013 σε υποψηφίους προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, οι οποίοι παρακολουθούν προγράμματα εξ αποστάσεως σπουδών, η απάντηση είναι κατ' αρχήν, λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω διακρίσεων, ιδίως ως προς την ερμηνεία της βούλησης του διαθέτη ή δωρητή, καταφατική.

3. Περαιτέρω, και εν συνεχεία της κατά τα ανωτέρω κατ' αρχήν καταφατικής απάντησης στο πρώτο σκέλος του ερωτήματος, σχετικά με τις προϋποθέσεις χορήγησης και το ύψος των ποσών τέτοιου είδους υποτροφιών εκτίθενται τα εξής, που στηρίζονται στη διάκριση μεταξύ αλλοδαπών και ημεδαπών ιδρυμάτων:

α. Ήδη εκτέθηκε ότι για την αναγνώριση των τίτλων που απονέμονται από τα αλλοδαπά ιδρύματα, κατόπιν παρακολούθησης προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης πρέπει να πληρούνται, εκτός από τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τον διαθέτη ή τον δωρητή στη σχετική συστατική πράξη, και οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 του Ν.3328/2005 και οι ειδικότερες που ορίζονται στην συγκεκριμένη κάθε φορά περίπτωση με αποφάσεις του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π..

Οι εκάστοτε καθοριζόμενες από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. προϋποθέσεις θεωρείται ότι πρέπει να συντρέχουν και στις περιπτώσεις χορήγησης υποτροφιών από κοινωφελείς περιουσίες του Ν.4182/2013 σε υποψηφίους προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών στην αλλοδαπή, οι οποίοι παρακολουθούν προγράμματα εξ αποστάσεως σπουδών. Για τη διαπίστωση της συνδρομής των ως άνω προϋποθέσεων από τα ιδρύματα που χορηγούν τις εν λόγω υποτροφίες θεωρείται αναγκαία η προσκομιδή από τους υποψηφίους σχετικής βεβαίωσης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., για την αναγνώριση, στη συγκεκριμένη κάθε φορά περίπτωση, του Ιδρύματος, της Σχολής, του προγράμματος και του τίτλου σπουδών.

β. Για τις περιπτώσεις χορήγησης υποτροφιών από κοινωφελείς περιουσίες του Ν.4182/2013 σε υποψηφίους προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών, οι οποίοι παρακολουθούν προγράμματα εξ αποστάσεως σπουδών σε ημεδαπά ιδρύματα πρέπει

να πληρούνται, εκτός από τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τον διαθέτη ή τον δωρητή στη σχετική συστατική πράξη, και επιπλέον προϋποθέσεις.

Τούτο δε, διότι το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, που παρέχει εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Ελλάδα, είναι μεν βάσει του άρθρου 1 του Ν.2552/1997 Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, παρέχει όμως διάφορα προγράμματα, για τα οποία απονέμονται διαφορετικοί τίτλοι σπουδών, δηλαδή, εκτός από Πτυχία, Μεταπτυχιακά διπλώματα ειδίκευσης και Διδακτορικά Διπλώματα, παρέχει και άλλους, όπως Πιστοποιητικά παρακολούθησης, Πιστοποιητικά προπτυχιακής επιμόρφωσης, Πιστοποιητικά μεταπτυχιακής επιμόρφωσης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 παρ.1 του Ν.2552/1997, οι οποίοι όμως δεν χορηγούνται από τα διεπόμενα από τις διατάξεις του Ν.4009/2011 Α.Ε.Ι.. Για το λόγο αυτό και δεδομένου ότι και το υπό κρίση ερώτημα αφορά μόνον σε προπτυχιακές ή μεταπτυχιακές σπουδές, θεωρείται αναγκαία η προσκομιδή από τον υποψήφιο υπότροφο βεβαίωσης από το Ε.Α.Π. ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών αποτελεί πρόγραμμα προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών και ότι ο απονεμόμενος για το συγκεκριμένο πρόγραμμα τίτλος είναι Πτυχίο, Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης, ή Διδακτορικό Δίπλωμα, κατ' αναλογική εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 4 του Ν.3328/2005.

4. α. Περαιτέρω, το ύψος του ποσού της χορηγούμενης υποτροφίας για σπουδές εξ αποστάσεως σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, αλλά και του εσωτερικού, είναι εύλογο και σύμνομο να προσδιορίζεται με βάση τα ρητά οριζόμενα στη συστατική πράξη ποσά υποτροφιών, συνεκτιμωμένων και λοιπών στοιχείων, όπως οι οικονομικές ιδιαιτερότητες της εξ αποστάσεως φοίτησης, η ύπαρξη επάρκειας των εσόδων κ.α., και πάντως εντός των προβλεπομένων από τις κείμενες διατάξεις ανωτάτων ορίων (βλ. ανωτέρω υπό στοιχεία **III.4.**).

β. Επίσης, έξοδα μετακίνησης χορηγούνται μόνο εάν και στην έκταση που προβλέπεται στη σχετική συστατική πράξη. Άλλως τα έξοδα αυτά, όπως διαπιστώνονται εκάστοτε, λαμβάνονται απλώς υπόψη κατά τη διαμόρφωση του ως άνω ποσού της υποτροφίας. Τα εν λόγω έξοδα χορηγούνται εφόσον από τις οικείες διατάξεις, που διέπουν τα αλλοδαπά Α.Ε.Ι., προβλέπονται περιπτώσεις υποχρεωτικής παρουσίας των υποψηφίων υποτρόφων σε αυτά, η υποχρέωση δε αυτή θα αποδεικνύεται με τη προσκομιδή βεβαίωσης του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Β. Κατ' ακολουθία των προεκτιθεμένων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι στα τιθέμενα ερωτήματα προσήκουν οι ανωτέρω αναλυτικώς διδόμενες απαντήσεις (συγκεκριμένα, υπό στοιχεία **IV.2.** για το επιτρεπτό της χορήγησης υποτροφίας, υπό στοιχεία **IV.3.** για τις σχετικές προϋποθέσεις, υπό στοιχεία **IV.4.α.** για το ποσό της υποτροφίας και υπό στοιχεία **IV.4.β.** για τα έξοδα μετακίνησης).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 30-4-2015

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΡΛΑΥΤΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΑΡΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.